

Conf.univ.dr. Adam DRĂGOI
Lector univ.drd. Radu-Gheorghe FLORIAN

DREPT CIVIL. OBLIGAȚIILE

Conf.univ.dr. Adam DRĂGOI
Lector univ.drd. Radu-Gheorghe FLORIAN

DREPT CIVIL. OBLIGAȚIILE

Copyright © 2014, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
Editurii Pro Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DRĂGOI, ADAM

Drept civil : obligațiile / Adam Drăgoi, Radu-
Gheorghe

Florian. - București : Pro Universitaria, 2014

Bibliogr.

ISBN 978-606-26-0069-3

I. Florian, Radu-Gheorghe

347.41(498)

347.44(498)

Adam DRĂGOI, este licențiat al Facultății de Drept din cadrul Universității din București, promoția 1960 și a obținut titlul de doctor în drept la Universitatea "Lucian" Blaga din Sibiu.

A funcționat ca procuror, jurist-consult, notar, judecător financiar cât și în aparatul administrație locale.

Din anul 1992 a predat ca lector și apoi ca funcționar la facultatea de Drept din AISTEDA din București și Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba-Iulia. În prezent este titular al cursului de Drept civil în cadrul Universității Agora din municipiul Oradea.

Autor și coautor de cursuri universitare în domeniul dreptului privat și public.

Radu-Gheorghe FLORIAN, este licențiat al Facultății de Drept din cadrul Universității din Oradea, promoția 2001, având calitatea de avocat în cadrul Baroului Bihor începând cu anul 2005.

Din anul 2002 este cadru didactic în cadrul Universității Agora din municipiul Oradea având în prezent funcția didactică de lector la disciplinele de drept civil.

Autor și coautor de cursuri universitare și articole științifice în domeniul dreptului privat.

CUVÂNT ÎNAINTE

În contextul efervescent al aplicării noului Cod civil care a fost marcat de opinii pro și contra, am găsit de cuviință a ne înregimenta și noi printr-o modestă contribuție la promovarea și explicarea noilor dispoziții ce diriguiesc viața civilă națională cu ecou în spațiul juridic european și dacă nu suntem prea îndrăzneți apreciem că deja există și un ecou mai larg, făcându-ne părași la fondul de idei, opinii și soluții privind perfecționarea soluțiilor juridice în domeniu.

Îndemnați și stăruitori în punerea în aplicare a acestui gând, am purces la a alcătui un curs-document, adresat cu prioritate studenților, care să se constituie într-un instrument care să le asigure o înțelegere facilă a principalelor probleme juridice privind "obligațiile", materie care se studiază în semestrul II, al anului al II-lea la majoritatea facultăților de drept.

Structura pe care am convenit-o pentru a asigura înțelegerea acestei materii nu este una originală întrucât am considerat că drumul "bătătorit" de înaintași este cel mai în măsură să ducă pentru cititor – student, în principal - la o mai ușoară legătură în momentul desăvârșirii documentației, între explicațiile și demonstrațiile noastre cu cele ale mai consacraților și ilustrațiilor juriști la care am făcut referire și din care ne-am documentat.

În acest scop prezenta nu uzitează metodele academice specifice unor tratate în materie, ci am fost atenți să tratăm didactic instituțiile juridice analizate la nivelul cunoștințelor incipiente de drept la care au ajuns studenții cărora li se adresează, în primul rând, acest curs.

Îndemnăm pe studenții cititori să ni se alăture în străduința de parcurgere a drumului de documentare și de însușire a cunoștințelor ca permanent să se refere la jurisprudența la doctrina română, să o pună în valoare, neezitând a consulta și pe cea de referință din alte state, dar să nu înceteze a milita și pentru formularea de amendamente în ideea că știința dreptului este marcată de dinamism și că deși la o vedere primară instituțiile ce fac obiectul cursului par a fi "statice" ele din contră, sunt permanent supuse evoluției nevoilor curente ale vieții economice și de ce nu chiar politice.

Scopul pe care-l urmărim prin acest curs-document este pe lângă cele arătate mai sus și de a crea baza dialogului la seminarii prin formarea limbajului juridic adecvat care să le asigure o pregătire pentru examenele semestriale la această disciplină cât și pentru examenele ulterioare pe care le susțin după obținerea licenței.

Cu speranța că vom primi recomandări și aprecieri critice asupra acestei prime ediții, din partea celor ce s-au aplecat spre studiul instituțiilor juridice tratate, invităm pe truditorul cititor să ne transmită deschis opiniile, aprecierile și sugestiile desprinse din lectura și studiul prezentului curs-document la care ca anexă am considerat util a extrage din Codul civil, textele ce conțin reglementări ale instituțiilor juridice tratate facilitând astfel accesul la textul legal în mod direct.

Ne exprimăm toată gratitudinea pentru înțelegerea și ajutorul moral și material acordat pentru redactarea lucrării de către colegii noștri din cadrul Universității AGORA din municipiul Oradea.

Cursul 1

DESPRE OBLIGAȚII

1. GENERALITĂȚI

Aliniindu-ne la părerea generală că studiul obligațiilor reprezintă partea cea mai interesantă și utilă în lumea juridică a dreptului privat din societate, opinăm că obligațiile sunt, au fost și vor fi „*baza raporturilor juridice civile ce se nasc între parteneri*”, raporturi juridice ce domină viața socială și economică.

În lucrarea „Tratat elementar de drept civil – Obligațiile” – a profesorului Liviu Pop și colaboratorii¹ se afirmă că „*Teoria generală a obligațiilor este cheia de boltă a dreptului civil și a întregului drept privat*”.

O analiza evolutivă a vieții juridice în toate perioadele istorice atât din perspectiva sincronică, dar și diacronică, vom fi impresionați de rolul raporturilor obligaționale în materializarea vieții juridice a fiecărei epoci.

Îluștrii jurisconșulți romani au pus bazele teoriei obligațiilor², ele fiind preluate, reformulate ori adaptate evolutiv de juriștii și teoreticienii dreptului pe parcursul dezvoltării istorice a societății conform necesităților

---

¹ Liviu Pop, Ionuț Florin Popa, Stelian Ion Vidu, Tratat elementar de drept civil – obligațiile – conform Noului Cod Civil, Editura Universul juridic, București, 2012, p. 11.

² În Dreptul roman, teoria obligației a avut o evoluție profundă, lentă însă și incompletă. Mai întâi să remarcăm „saltul” de la concepția primitivă, potrivit căreia obligația era un drept asupra persoanei (*ius in personam*) ca fiind înțeleasă cu legătura materială între creditor și debitor, ca „legare” (obligație) a cuiva pentru neexecutarea prestației la care s-a datorat, la concepția abstractă, de legătură juridică între creditor și debitor, în temeiul căreia debitorul este îndatorat să execute o prestație, iar în caz de neexecutare creditorul îi poate urmări bunurile. Trecerea de la accepiunea de simplă legătură materială (*vinculum corporis*) la acea legătură juridică (*vinculum iuris*) a fost explicit marcată prin definiția obligației din Institulele lui Iustinian – obligația este legătura juridică în temeiul căreia suntem, în mod necesar constrânși să plătim un lucru, după dreptul cetății noastre. Se menționează contribuția dreptului pretorian și a constituțiilor imperiale la dezvoltarea teoriei contractelor nenumite și a pactelor, deși niciodată nu s-a admis ideea contractelor pur consensuale. Merită să fie subliniată contribuția jurisprudenței la aplicarea extensivă a legii *Aquila*, cu toate că un principiu general de responsabilitate n-a fost recunoscut (după I. Deleanu, S. Dleanu, Mică enciclopedie a dreptului, adagii și alocuțiuni latine în dreptul românesc, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2000, p. 267-268).

economice ori voinței politice. Consacrarea teoriei generale a obligațiilor o găsim în Codul civil francez (denumit Codul Bonaparte), dar și după acesta și-a continuat evoluția, ceea ce nu ne miră atâta timp cât știm că „dreptul este o față a vieții și viața nu este staționare. Dacă s-ar opri în loc, ar însemna moarte”³.

Dar să clarificăm ce înțelegem prin obligație. Ce sensuri putem să-i dăm din punct de vedere juridic, literar sau financiar?

Într-un sens foarte larg, general, putem susține că înțelegem tot ce legea sau chiar morala impune, cere unui individ să facă, să îndeplinească în raport cu toți indivizii din societate fără însă a avea un raport juridic cu vreunul din aceștia.

Într-un sens restrâns vom înțelege un titlu pe care o persoană titulară a unui drept obținut printr-un act juridic (adică o creanță) poate să-și valorifice acest drept (creanță) împotriva celui cu care a intrat într-un raport.

Din punct de vedere juridic constatăm că ne aflăm în situația unei legături de drept între două persoane care creează situația ca una dintre ele, pe care o denumim creditor poate (are dreptul) să-i ceară celeilalte (cu care a încheiat un raport direct sau nu) denumită debtor, să îndeplinească o anumită prestație sau să se abțină de a face sau a nu face ceva.

Între dreptul creditorului (deținătorul creanței) și obligația (datoria) debitorului există o interdependență vădită.

Majoritatea zdrobitoare a instituțiilor juridice de drept privat se întemeiază pe dreptul obligațiilor. În acest sens exemplificăm atât dreptul patrimonial, dar și raporturile obligaționale (materia creației intelectuale sau cele ce privesc dreptul familiei).

Moment de moment, oamenii săvârșesc o multitudine de acte care sunt surse, izvoare de raporturi juridice care alcătuiesc, fără tăgadă, ceea ce juridic numim „obiectul teoriei generale a obligațiilor”.

Libertatea proprietății, a persoanei, libertatea de a dispune prin testamente, libertatea de a dona, ale indivizilor a evoluat constant, chiar dacă nu a dobândit caracter funcțional numai atunci când s-a conjugat cu condițiile în care libertatea de a contracta a fost asigurată juridic.

Contractul, recunoscut oficial ca principal izvor de obligații este modul cel mai uzitat atunci când se dobândește dreptul de proprietate sau oricare alt drept real.

---

³ G. Plastora, Curs de drept român, vol IV. Obligațiile, Ed. Cartea Românească, București, 1925, p 20 – după Liviu Pop ș.a., op. cit, p. 11; I. Deleanu, S. Deleanu, Mică eiclopedie a dreptului, adagii și alocuțiuni latine în dreptul românesc, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2000, p. 267-269.

Parcurgând studiul obligațiilor civile vom constata că aspectele teoretice și cele practice sunt la fel de interesante, bogate în logică, dar vom constata și o parte evolutivă a materiei (specială) comparativ cu o alta, generală (apreciată ca fiind mult mai stabilă).

Știm că esența dreptului, „legea” sa fundamentală este evoluția.

Deci, nicio parte a dreptului nu poate face excepție. Toate trebuie să se integreze necesității de a se adapta nevoilor sociale, evolutive, schimbătoare. Așa s-a întâmplat și cu teoria obligațiilor civile.

În ceea ce privește partea practică, putem constata că aceasta este marcată de multitudinea, de complexitatea și nesfârșita varietate a raporturilor juridice pe care le declanșează oamenii în activitatea cotidiană.

Din punct de vedere didactic vom împărți cursul de - Teoria obligațiilor – în două părți: una generală și una specială.

Partea generală va cuprinde pe de o parte, obligațiile considerate în ele însele, neluând în considerare diferitele acte și fapte juridice care le-au generat, pentru ca ulterior să cuprindă și acest aspect al actelor și faptelor juridice creatoare de obligații. Partea generală o mai putem numi - parte stabilă a dreptului obligațiilor - deoarece aceasta a suferit puține modificări față de dreptul roman.

În partea specială pe care o putem denumi – partea dinamică, schimbătoare și mobilă a obligațiilor – ne vom referi la reglementările aplicabile diferitelor operațiuni juridice creatoare de obligații.

2. NOȚIUNEA DE OBLIGAȚIE CIVILĂ

Constatăm cu ușurință, că în societate există o multitudine și o complexitate nesfârșită de raporturi juridice pe care oamenii, sub impulsul cerințelor permanente ale vieții le leagă în fiecare moment, în fiecare clipă.

Cele mai obișnuite acte ale vieții cotidiene sunt tot atâtea surse de raporturi juridice care formează raportul teoriei generale a obligațiilor civile.

Obligația civilă - privită sub aspectul său de creanță, implicând un drept asupra debitorului, ca garanție a executării prestațiilor la care acesta s-a angajat - constituie o valoare patrimonială a cărei însemnătate este cu atât mai mare cu cât ea se poate transmite activ sau pasiv.

Spre exemplu, în patrimoniu, alături de dreptul de creanță se află și drepturile reale, dar știm că și acestea la rândul lor constituie o impunere tot prin instrumentul juridic denumit „obligație.”

Activitatea economică, încă de la punctul său de plecare și până la finalizarea ei se înfățișează ca o trăsătură complexă de creanțe și datorii, care presupune o intensă activitate ce se desfășoară periodic și interactiv cu activitatea juridică. Orice defecțiune, dereglare de ordin juridic, survenită chiar în existența unui simplu contract va stânjeni evident, mai mult sau mai puțin, activitatea întregii întreprinderi, dar și activitatea altor jucători (parteneri) de pe piață.

Este evident că, raportul juridic de obligație constituie o pârghie importantă (esențială, principală) în procesul de realizare a activității economice.

Nu greșim când afirmăm că întreaga viață economică se pune în mișcare prin intermediul creanțelor și obligațiilor, într-un continuu proces dialectic în care viața juridică este permanent alimentată de însăși viața - în toată complexitatea ei - de procesele socio-economice, contribuind la dezvoltarea societății în mod substanțial.

Teoretic, studiul obligațiilor ne permite să reliefăm importanța pe care o are datorită gradului înalt de tehnicitate, în construcția logică a raporturilor între parteneri (creditori-debitori), dar și să evidențiem concepțiile filosofice, economice, politice, morale existente în conținutul principiilor ce guvernează materia obligațiilor.

Mai mult ca în orice domeniu al dreptului, teoria generală a obligațiilor pe baza legăturilor cu viața economică a societății, dar și a cerințelor permanente ale persoanelor fizice sau juridice a reușit să înglobeze o tehnicitate cu un profund caracter științific, ceea ce a făcut să se impună cu autoritate în toate ramurile dreptului, în măsura în care acestea cunosc raporturi juridice de obligații. Vom constata că, ori de câte ori, diferitele ramuri ale dreptului nu cuprind dispoziții specifice, sunt chemate să aplice regulile care cârmuiesc obligațiile civile în general.

De exemplu, actul juridic - ca principal izvor de obligații a cărui reglementare o găsim la teoria generală a obligațiilor, își găsește aplicare în mai toate ramurile dreptului (dreptul muncii, familiei, internațional privat, public etc.). Solidaritatea pasivă, instituită în materia obligațiilor civile o găsim în dreptul familiei, comercial, penal.

Răspunderea civilă - instituție fundamentală a teoriei generale a obligațiilor își găsește aplicația în dreptul familiei, dreptul penal, administrativ, dreptul internațional privat, public etc.

Nu este lipsit de interes să punctăm următorul aspect - studiul teoriei generale a obligațiilor este și o școală de formare a juristului. Dezvoltă